

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในการตอบสนองความมั่นคงของมนุษย์

กนก บุญนาค^{1*}

วันที่รับ 6 กรกฎาคม 2565 วันที่แก้ไข 6 กันยายน 2565 วันตอบรับ 16 กันยายน 2565

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในปัจจุบัน (2) เพื่อสำรวจบริบทของประชากรไทยในปัจจุบันที่ส่งผลต่อทัศนคติด้านความมั่นคงของมนุษย์ (3) เพื่อศึกษาบทบาทของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ผลจากการศึกษาพบว่า (1) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนเป็นภัยคุกคามที่สะท้อนให้เห็นบทบาทของรัฐในการพิทักษ์รักษาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความมั่นคงรูปแบบใหม่ (2) ในด้านบริบทของประชากรไทยที่ส่งผลต่อความมั่นคง ประชากรวัยทำงานหลักใน 15 ปีข้างหน้า 3 เจเนอเรชัน เป็นกลุ่มประชากรหลักที่มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับความมั่นคงในการดำรงชีวิตตามแนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้น เนื่องมาจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโลก และการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย (3) อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสามารถตอบสนองความมั่นคงของมนุษย์ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้างโอกาสสำหรับแรงงานในการประกอบอาชีพ การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ รวมถึงการสร้างความมั่นคงแบบดั้งเดิมไปพร้อมกับความมั่นคงของมนุษย์ การส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจึงถือเป็นวิธีการในการผสมผสานทางความคิดระหว่างกองทัพและประชาชนในการที่จะดำรงจุดมุ่งหมายในการรักษาไว้ซึ่งอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติไปพร้อมกับการสร้างความปลอดภัย รวมถึงความมั่นคงให้กับประชาชนในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้สามารถดำรงชีวิตในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางเชิงนโยบายสำหรับรัฐในการที่จะส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ที่ยั่งยืน

คำสำคัญ : ความมั่นคงของมนุษย์, อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ, การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน

¹ ฝ่ายวิเคราะห์เทคโนโลยีป้องกันประเทศ, สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

* ผู้แต่ง, อีเมล: kanok.b@dti.or.th

Thai Defence Industry in Response to Human Security

Kanok Bunnag^{1*}

Received 6 July 2022, Revised 6 September 2022, Accepted 16 September 2022

Abstract

This article is intended for 3 primary purposes: (1) to examine human security concept with regard to Thai contemporary issues; (2) to research demographic factors affecting Thai people's attitude toward human security; and (3) to identify roles of Thai defence industry in maintaining human security. The study found that Coronavirus Disease (COVID-19) and effects of Russia-Ukraine conflict have been non-traditional threats which can reflect the Thai government's ability to preserve its valuable human resource. Additionally, the 3 Thai working generations 15 years ahead of time are concerning more about human security as COVID-19 continues to spread, whereas the society is affected by global conflicts, and as the Thai society transforms into a complete aged society. However, Thai Defence Industry can positively contribute to the preservation of human security in Thailand in 3 crucial ways. Firstly, it can create more employment opportunities for a workforce. Secondly, it helps to stimulate both local and national economies. And thirdly, it offers a conciliatory mean for the Thai armed forces and Thai people in regard to contemporary conflicts of interest. So, the Thai armed forces can continue to enhance its capabilities and strengths in defending the state's sovereignty, while ensuring the safety and security of Thais in accordance with the human security concept. Strategic recommendations for promoting Thai Defence Industry in response to the human security concept have also been provided within this article.

Keywords : Human security, Defence industry, COVID-19, Russia-Ukraine conflict

¹ Defence Technology Analysis Department, Defence Technology Institute

* Corresponding author, E-mail: kanok.b@dti.or.th

1. บทนำ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threat) ที่มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่ในปี พ.ศ. 2563 มีการขยายตัวเฉลี่ยในภาพรวม (GDP) ตีลบในอัตราร้อยละ 6.1 และอัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมตีลบในอัตราร้อยละ 5.9 [1] และถึงแม้แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศไทยจะเริ่มขยายตัวขึ้นในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2565 เป็นอัตราร้อยละ 3.5 ก็ตาม ภาพเศรษฐกิจไทยก็ยังประสบปัญหาการชะลอตัวจากผลกระทบอันเนื่องมาจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ส่งผลให้ราคาวัตถุดิบ พลังงาน และอัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้น โดยเป็นที่คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะประสบอัตราเงินเฟ้อในปี 2565 ถึงร้อยละ 5.0 ซึ่งเป็นอัตราที่มากกว่าปี พ.ศ. 2564 ถึง 4 เท่าด้วยกัน [2] ด้านสังคมที่ประชากรมีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาเฉลี่ยประมาณ 2,000 คนต่อวัน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 [3]) มีแนวโน้มอัตราการว่างงานของผู้ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนและการว่างงานในระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่การว่างงานในกลุ่มแรงงานที่จบการศึกษาสูงยังคงอยู่ในระดับสูง [4] อีกทั้งการสำรวจประเด็นรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 33.8 ของครัวเรือนที่สำรวจมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย โดยครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องการรายได้เพิ่มเติมเฉลี่ยร้อยละ 10-20 และมีครัวเรือนมากถึงร้อยละ 67.5 ที่ไม่มีเงินออม [5] นอกจากนี้ ในทางการทหาร

ก็ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงบประมาณที่มีความจำกัดยิ่งขึ้น เนื่องมาจากการปรับลดงบประมาณกระทรวงกลาโหมลงจำนวน 11,249 ล้านบาท และการกำหนดกรอบงบประมาณในการพัฒนากองทัพให้สามารถจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ได้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของงบประมาณพัฒนากองทัพที่ได้รับ (ร้อยละ 17 ของงบประมาณกระทรวงกลาโหม ปี 2565) [6] ส่งผลให้การพัฒนากำลังรบไม่สามารถกระทำได้ตามแผนที่วางไว้ก่อนหน้านี้ นอกเหนือไปจากนั้น ห่วงโซ่อุปทานในการดำรงขีดความสามารถในการป้องกันประเทศของไทยยังได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน โดยไทยมียุทธโธปกรณ์ที่จัดหาจากประเทศคู่ขัดแย้งทั้งสอง อาทิ รถถัง Oplot MBT และรถลำเลียงพลหุ้มเกราะล้อยาง 8x8 BTR-3E1 ที่จัดหาจากยูเครน และเฮลิคอปเตอร์ใช้งานทั่วไป Mi-17V5 จากรัสเซีย [7] ซึ่งยุทธโธปกรณ์ข้างต้นนั้นต้องการการบำรุงรักษาเพื่อคงสภาพในการใช้งาน ผลกระทบต่าง ๆ เหล่านี้ของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทำให้เกิดความไม่มั่นคง (Insecurity) ทั้งต่อรัฐที่เปรียบเสมือนผู้เล่นหลักในทฤษฎีความมั่นคงแบบดั้งเดิม (Traditional Security) และต่อหน่วยที่ย่อยลงมาจากรัฐไม่ว่าจะเป็นองค์กร สังคม และที่สำคัญอย่างยิ่งคือประชากรที่อาศัยอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ การนี้ ทฤษฎีความมั่นคงแบบดั้งเดิมซึ่งให้ความสำคัญกับความเข้มแข็งทางทหารเป็นหลักไม่สามารถนำมาใช้ในการอธิบาย รวมถึงใช้รับมือกับความไม่มั่นคงจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นได้ จึงต้องมีการพิจารณาถึงแนวคิดความมั่นคงใหม่มาใช้ประกอบ ในที่นี้ ผู้เขียนได้ทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยได้ศึกษาและนำทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security)

มาอธิบายปรากฏการณ์ด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยภายใต้ภาวะที่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังคงมีการแพร่ระบาดอยู่ และปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนยังคงดำเนินต่อไป รวมทั้งแสดงข้อมูลด้านสังคมประชากรของไทยประกอบ เพื่อชี้ให้เห็นว่าประชาชนไทยได้ให้ความสนใจกับชีวิตประจำวันและการอยู่รอดมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์ถึงโอกาสของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในการเป็นทางออกของการประนีประนอมทางความคิดระหว่างกองทัพและประชาชนในการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของรัฐแบบดั้งเดิมควบคู่ไปกับการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์สำหรับประชาชนในประเทศ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการดำเนินการเชิงนโยบายของรัฐในการที่จะส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ที่ยั่งยืน

2. ทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security)

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ การเงิน ความขัดแย้งทางความคิด เหตุจลาจลทางการเมือง รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งอัคคีภัย วาตภัย และอุทกภัย ส่งผลให้ประชาชน ชุมชน และสังคมไทยได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา สังคมโลกรวมถึงประเทศไทยตกอยู่ภายใต้สภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งนับเป็นวิกฤตการณ์ครั้งใหญ่หลวงที่สุดสำหรับมวลมนุษยชาติ นับตั้งแต่สงครามโลก ครั้งที่ 2 เป็นต้นมา โรคระบาดครั้งนี้ไม่ใช่วิกฤตด้านการ

สาธารณสุขเท่านั้น แต่ยังเป็นวิกฤตด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อความมั่นคงและชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนเป็นพันล้านคนทั่วโลก นอกจากนี้ วิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่รัสเซียได้บุกรุกเข้าทำการปฏิบัติการทางทหารอย่างเต็มรูปแบบในดินแดนของยูเครน ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565 ที่ผ่านมานั้น ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของโลกอย่างเป็นวงกว้างและส่งผลกระทบมายังประเทศไทย ซึ่งเป็นการซ้ำเติมและชะลอการฟื้นตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ภัยคุกคามเหล่านี้เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threat) ซึ่งมีแนวโน้มจะมีความถี่และทวีความรุนแรงมากขึ้น และส่งผลให้แนวความคิดเรื่อง “ความมั่นคงของมนุษย์” ทวีความสำคัญ รวมถึงได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้ แนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แนวทางหลัก ได้แก่ แนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์แบบแคบ (Narrow Approach) ซึ่งมุ่งเน้นเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงทางด้านการเมืองการปกครอง และแนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์แบบกว้าง (Broad Approach) ซึ่งขยายกรอบความมั่นคงของมนุษย์จากแบบแคบให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อาหาร ยา ภัยโรค สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงส่วนบุคคล [8] โดยทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ปรากฏสู่เวทีโลกอย่างเป็นทางการในลักษณะของแนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์แบบกว้าง ภายในเอกสารรายงานการพัฒนาทุนมนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program Human Development Report หรือ UNDP HDR)

ปี ค.ศ. 1994 ซึ่งมีหลักการพื้นฐานอันได้แก่ การที่มนุษย์มีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากความกลัว (Fear) กล่าวคือได้รับการคุ้มกันให้ปลอดภัยจากภัยคุกคาม รวมถึงความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสงคราม การขัดกันด้วยอาวุธ หรือความขัดแย้งต่างๆ และมนุษย์มีสิทธิที่จะได้รับเสรีภาพจากความต้องการ (Want) ด้วยการทำให้ความปรารถนาของมนุษย์บรรลุผล นั่นคือสามารถอยู่รอดในสังคมได้ [9] ในส่วนของประเทศไทยเองนั้น ได้มีการสนองตอบแนวความคิดด้านความมั่นคงของมนุษย์เช่นเดียวกัน โดยแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ให้คำจำกัดความของความมั่นคงของมนุษย์ไว้ว่า “การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิความปลอดภัย การตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ประสบปัญหาความยากจน ไม่สิ้นหวัง และมีความสุขตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง” [10] ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับทั้งหลักการเสรีภาพจากความกลัว (Freedom from Fear) และเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom from Want) รวมถึงได้เพิ่มเติมความมั่นคงของมนุษย์ในด้านสิทธิความเสมอภาคอีกด้วย ความมั่นคงของมนุษย์ประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) การเป็นเรื่องสากล (universal) เพราะภัยคุกคามในปัจจุบันมีความหลากหลายและภัยคุกคามหลายประเภทส่งผลต่อทุกคนบนโลก 2) ความเชื่อมโยงกัน (interdependent) จากการเป็นโลกาภิวัตน์ทำให้ความไม่มั่นคงจากภัยคุกคามในประเทศใดประเทศหนึ่งมักส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศอื่น ๆ ด้วย 3) การป้องกัน (prevention) เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความ

มั่นคงของมนุษย์ และ 4) ความมั่นคงให้ความสำคัญกับมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (human-centered) [11]

ทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสนใจเกี่ยวกับเสถียรภาพความมั่นคงโดยมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งแตกต่างจากแนวความคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับความเป็นรัฐในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และดำรงไว้ซึ่งความมั่นคง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามแนวความคิดความมั่นคงแบบดั้งเดิม การที่รัฐจะรักษาหรือได้มาซึ่งความมั่นคงของรัฐนั้น รัฐต้องบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ เช่น ทรัพยากรพลังงาน อาหาร รวมถึงทรัพยากรมนุษย์ เพื่อดำรงไว้ซึ่งอธิปไตยและเสริมสร้างกำลังอำนาจของรัฐในการป้องปรามการรุกรานจากรัฐอื่น ดังนั้นจึงถือได้ว่ารัฐมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการปกป้องทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ การนี้ทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์แบบกว้างตามที่องค์การสหประชาชาติได้ให้การสนับสนุนนั้น ถือเป็นโอกาสที่ดีในการให้รัฐบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของรัฐนั้น ๆ ให้มีเสรีภาพจากความกลัว (Freedom from Fear) และเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom from Want) รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือกับรัฐอื่น ๆ และรัฐพันธมิตรในภูมิภาคในการสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างกัน อีกทั้งการส่งเสริมสิทธิความเสมอภาค (Equality) ตามแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติของประเทศไทยยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนไทยมีสิทธิการเข้าถึงความปลอดภัยและความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียม

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้รัฐต้องดำเนินนโยบายการปิดสถานที่ การจำกัดและควบคุมการเดินทางและการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนจำนวนมาก ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ การหดตัวของ ภาคการท่องเที่ยว การหยุดชะงักของการผลิตและ ห่วงโซ่อุปทาน การชะลอตัวของภาคการค้า การส่งออก ปัญหาสภาพคล่องทางธุรกิจ รวมทั้งอัตราการว่างงาน เพิ่มขึ้น ประชากรบางส่วนไม่ได้รับการบริการ ทางสาธารณสุขที่เหมาะสม ปัจจัยทางสังคมในกลุ่ม ประชากรบางกลุ่มที่ส่งผลต่อสุขภาพ เช่น ที่พักอาศัย ไม่เป็นสัดส่วน ไม่เหมาะแก่การกักตัวหรือการเว้น ระยะห่างทางสังคม หรือแม้กระทั่งความหวาดกลัว สับสน ไม่เชื่อมั่นและหวาดระแวงมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ ก่อปรกับวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่าง รัฐเซียและยูเครนซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจไทยยังคง ชะลอตัว ราคาพลังงาน รวมถึงราคาสินค้าในการ อุปโภคและบริโภคปรับตัวสูงขึ้น รายได้ของประชากร ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย อีกทั้งขีดความสามารถในการ อุปโภคบริโภคของประชากรลดน้อยลง ผลกระทบ ต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อความ มั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ประจำวันโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนปัจจัย พื้นฐานในการดำรงชีวิต ประชาชนไม่สามารถเข้าถึง การบริการทางการแพทย์และสุขภาพ ไม่ได้รับ สวัสดิการที่พึงได้ รัฐซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายจึงต้อง พยายามรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชน มีความปลอดภัยมากที่สุด รวมถึงมีแนวทางในการ ดำรงชีวิตและหนทางในการประกอบอาชีพเพื่อความ อยู่รอดต่อไปตามทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์

3. บริบทของประชากรไทยในสังคมปัจจุบัน

ข้อมูลสถิติประชากรไทยจากสำนักงานสถิติ แห่งชาติ [12] บ่งชี้ว่า ในระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2555-2564) โครงสร้างอายุของประชากรไทย มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดย สัดส่วนของจำนวนประชากรสูงอายุ (ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ สัดส่วนประชากรวัยทำงาน (ประชากรอายุ 15-59 ปี) รวมถึงประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) มีแนวโน้ม ที่จะลดลงอย่างต่อเนื่องซึ่งหมายความว่าประเทศไทย จะเข้าสู่ยุคที่มีสัดส่วนจำนวนประชากรสูงวัยเกิน 1 ใน 5 หรือสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในไม่ช้า ผลกระทบของโครงสร้างอายุประชากรที่เปลี่ยนไป อย่างเห็นได้ชัด ประการหนึ่งคือ อัตราการพึ่งพิง ประชากรวัยสูงอายุที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี พ.ศ. 2559 ประชากรวัยทำงาน 100 คน ต้องรับ ภาระดูแลผู้สูงอายุ 19 คน ในปี พ.ศ. 2563 ประชากร วัยทำงานต้องรับภาระการดูแลเพิ่มขึ้นเป็น 23 คน และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 ประชากรวัยทำงาน 100 คน ต้องรับภาระดูแลผู้สูงอายุสูงถึง 44 คน [13] ประชากรวัยทำงานจึงมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหา ความมีเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom from want) ซึ่งอาจทำให้การอยู่รอดในสังคมของคนกลุ่มนี้ เป็นไปได้ด้วยความยากลำบากขึ้น ผลกระทบของ โครงสร้างอายุประชากรที่เปลี่ยนไปอีกประการหนึ่ง คือ การขาดแคลนกำลังแรงงาน ซึ่งส่งผลให้รัฐจำเป็นต้องหาหนทางในการเพิ่มผลิตภาพแรงงานเพื่อชดเชย การขาดหายไปของกำลังแรงงานดังกล่าว ทั้งการเพิ่ม ทักษะของประชากรวัยแรงงานให้สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการ

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเพื่อทดแทนกำลังแรงงานที่ลดลงและเพิ่มผลผลิต

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มประชากรตามเกณฑ์อายุแล้วจะเห็นได้ว่ากลุ่มคนที่จะมีบทบาทสำคัญในด้านของการบริหารจัดการองค์กรและด้านของแรงงานภายในระยะเวลา 15 ปีข้างหน้า นั่นคือกลุ่มประชากรใน 3 เจเนอเรชัน ซึ่งมีคุณลักษณะ ค่านิยม และทัศนคติที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากวิถีชีวิต สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ได้แก่

1) เจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) ซึ่งเกิดในช่วงปี พ.ศ. 2508-2522 มักจะมีความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualist) ชอบพึ่งพาตนเอง (Self-Reliant) มีแนวโน้มที่จะเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง (Self-Centered) ในการทำงาน ปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ดี มีทักษะในการเอาตัวรอด ชอบความตรงไปตรงมา และไม่ชอบการใช้อำนาจ [14] นอกจากนี้ เจเนอเรชันเอ็กซ์ยังให้ความสำคัญกับสุขภาพ การมีชีวิตสงบสุข รวมถึงการมีความรัก ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีอีกด้วย โดยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เจเนอเรชันเอ็กซ์ให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพของตนเอง และการดูแลรักษาคนในครอบครัวให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อเป็นอย่างมาก [15] ซึ่งคุณลักษณะและค่านิยมเหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นว่า กลุ่มคนเจเนอเรชันเอ็กซ์ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์ในการให้ตนเองและครอบครัวปลอดภัยจากภัยคุกคาม

2) เจเนอเรชันวาย (Generation Y) ซึ่งเกิดในช่วงปี พ.ศ. 2523-2540 เป็นกลุ่มคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความใฝ่รู้ด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยขีดความสามารถ

ในการเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ กลุ่มคนเจเนอเรชันวายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตมากกว่าจำนวนรายได้ที่ได้รับจากการทำงาน [16] อีกทั้งมีความทะเยอทะยานในการที่จะสร้างอิสระให้กับชีวิตตนเอง [17] อย่างไรก็ตาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และช่วงภาวะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ สินค้าและพลังงานในการอุปโภคและบริโภคมีราคาที่สูงขึ้น กลุ่มคนเจเนอเรชันวายมีแนวโน้มในการต้องการความมั่นคงด้านรายได้มากยิ่งขึ้น [18] ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของทฤษฎีความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบัน

3) เจเนอเรชันแซด (Generation Z) ซึ่งเกิดในช่วงปี พ.ศ. 2541-2552 เป็นกลุ่มที่เพิ่งเริ่มก้าวเข้าสู่วัยทำงาน ซึ่งมีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีเป็นอย่างสูงเนื่องจากได้สัมผัสกับเทคโนโลยีที่อยู่รายรอบตัวมาตั้งแต่เกิด มีความเป็นตัวของตัวเองสูง และกล้าแสดงออก อย่างไรก็ตาม กลุ่มประชากรเจเนอเรชันแซดนี้มีความกังวลในเรื่องโอกาสในการทำงาน และสภาวะการว่างงาน รวมถึงความมั่นคงทางการเงิน [19] เนื่องจากการได้เห็นประสบการณ์และผลกระทบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่และครอบครัวของตนเอง รวมถึงการที่ผู้เริ่มเข้าสู่วัยทำงานใหม่ได้สัมผัสกับความยากลำบากในการหางานและประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และช่วงที่ผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนยังคงดำรงอยู่ จึงทำให้กลุ่มคนเจเนอเรชันนี้มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวังยิ่งขึ้น [20] ซึ่งถือเป็นการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

กลุ่มคนทั้ง 3 เจเนอเรชันข้างต้นเป็นประชากร

วัยทำงานภายในระยะ 15 ปีนับจากปัจจุบัน โดยกลุ่มเจนเอเรชั่นเอ็กซ์และเจนเอเรชั่นวาย เป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในช่วงที่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังมีการแพร่ระบาดอยู่และสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนยังคงดำเนินต่อไป เนื่องจากเจนเอเรชั่นเอ็กซ์เป็นกลุ่มที่ได้มีการก่อร่างสร้างฐานความมั่นคงในการประกอบอาชีพมาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว เป็นกลุ่มวัยที่กำลังก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร และมีกิจการเป็นของตนเอง ในขณะที่กลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายเป็นกลุ่มคนที่เป็นแรงงานหลักที่กำลังพยายามสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว การกำหนดนโยบายของรัฐที่พยายามจะลดการแพร่ระบาดของโรคด้วยการจำกัดและควบคุมการเดินทางและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการปิดสถานที่ ทำให้ประชาชนจำนวนมากทั้งเจนเอเรชั่นเอ็กซ์และเจนเอเรชั่นวายไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ กิจการหลายประเภทต้องปิดกิจการลง ส่งผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเมื่อสถานการณ์โรคระบาดเริ่มคลี่คลายลง สภาวะเศรษฐกิจและสังคมยังไม่สามารถฟื้นฟูได้อย่างเต็มที่อันเนื่องมาจากผลกระทบของวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ส่งผลให้กลุ่มคนเจนเอเรชั่นแซตที่เพิ่งเริ่มก้าวเข้าสู่วัยทำงาน ต้องมีการแข่งขันในการหางานที่สูงขึ้น และเกิดความไม่มั่นคงในการดำเนินชีวิตประจำวัน ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยทำงาน ทั้งนี้ กลุ่มคนวัยแรงงานดังกล่าวเป็นกลุ่มคนที่มีขีดความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่มีความรวดเร็วและทันสมัย การรับรู้และแพร่กระจายข่าวสารจึงเป็นไปได้โดยง่าย โดยเฉพาะในกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายและเจนเอเรชั่นแซตที่เกิดขึ้นและใช้ชีวิตร่วมกับเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาโดยตลอด ดังนั้น กลุ่ม

ประชากรวัยแรงงานนี้จึงเป็นกลุ่มคนหลักที่ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการรองรับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน โดยเฉพาะราคาน้ำมันและพลังงานที่ปรับสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังเช่นราคาน้ำมันดีเซลที่มีการปรับตัวสูงขึ้น 6.50 บาทต่อลิตร ภายในระยะเวลาประมาณ 5 เดือน (เปรียบเทียบข้อมูล ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ และวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 [21]) ซึ่งตัวแทนสหพันธ์การขนส่งทางบกแห่งประเทศไทยและสมาคมขนส่ง 10 แห่ง ได้เคยออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลออกมาตรการในการแก้ไขปัญหาและตรึงราคาน้ำมันดีเซลในช่วงปลายเดือนเมษายน พ.ศ. 2565 [22] อีกทั้งดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการค้าปลีก (Retailer Sentiment Index: RSI) ประจำเดือน พ.ศ. 2565 ที่สำรวจโดยธนาคารแห่งประเทศไทย มีการปรับตัวลดลงจากสาเหตุภาวะค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่มาตรการกระตุ้นการบริโภคจากภาครัฐหมดลง [23] การออกมาแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ นี้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือ เพื่อต้องการให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพให้ได้มาซึ่งรายได้ในการอยู่รอดของตนเองและครอบครัว รวมถึงเพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการของรัฐในการสร้างความปลอดภัยและมั่นคงดังกล่าวให้แก่ประชาชนด้วย

ในสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนนี้ ประชาชนไทยมีแนวความคิดที่จะปกป้องตนเองและครอบครัวจากการระบาดของโรค รวมถึงต้องการให้รัฐช่วยสนับสนุน พร้อมทั้ง

ใส่ใจความอยู่รอดและคุณภาพในการดำเนินชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น ความต้องการให้รัฐจัดหาวัคซีนและกระจายวัคซีนให้เหมาะสมและทั่วถึง [24] การเรียกร้องให้รัฐออกมาตรการควบคุมราคาสินค้าและพลังงาน รวมถึงความต้องการให้ภาครัฐบริหารจัดการงบประมาณให้เหมาะสม มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสนับสนุนงบประมาณในการช่วยอุดหนุนแก้ปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนที่ชัดเจน [25] โดยความต้องการของประชาชนเหล่านี้มีความประสงค์ให้รัฐมุ่งเน้นรับมือกับสถานการณ์วิกฤตและความเป็นอยู่ของประชาชนในปัจจุบันมากกว่าความมั่นคงของรัฐแบบดั้งเดิมที่ต้องมีการเสริมสร้างกำลังทางทหารให้เข้มแข็งเพื่อพร้อมรับสถานการณ์ภัยคุกคามที่มีต่ออธิปไตยของชาติ ดังเช่น การที่ประชาชนออกมาเรียกร้องให้กองทัพเรือชะลอการจัดซื้อเรือดำน้ำลำที่ 2 และ 3 ในปีงบประมาณ 2564 และ 2565 เนื่องจากเห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์วิกฤต ซึ่งส่งผลให้กองทัพเรือตัดสินใจที่จะชะลอโครงการจัดหาเรือดำน้ำออกไปก่อน โดยไม่ขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการดังกล่าวในปีงบประมาณ 2564 และ 2565 [26] ทศนคติและพฤติกรรมของประชาชนไทยในห้วงสถานการณ์วิกฤตนี้ได้แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยได้หันมาให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้น และในระหว่างที่เผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่และผลกระทบจากภัยคุกคามนั้น ประชาชนไทยได้ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์มากกว่าความมั่นคงแบบดั้งเดิม

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสภาวะทางสังคมทางด้านประชากรได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ กำลังแรงงานจะ

ลดลง และประชากรวัยทำงานต้องรับภาระการทำงานเพื่อรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งประชากรวัยทำงานดังกล่าว แม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนจากต่างเจนเนอเรชันที่มีคุณลักษณะ ค่านิยม และทัศนคติที่แตกต่างกันไปจากการเจริญเติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัยก็มีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันในปัจจุบัน ซึ่งภัยคุกคามในรูปแบบใหม่อันได้แก่ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชากรเป็นอย่างมาก โดยประชากรเหล่านี้ต้องการการอยู่รอด ทั้งที่เป็นความปลอดภัยจากโรคระบาดและความมั่นคงในการดำเนินชีวิตให้ยังสามารถหาเลี้ยงชีพ รวมถึงดูแลครอบครัวได้ การที่มุมมองด้านความมั่นคงของประชาชนไทยได้ให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้นนี้ จึงถือเป็นโอกาสสำคัญให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยได้ขับเคลื่อนและพัฒนาต่อไปในลักษณะของการตอบสนองต่อความมั่นคงของมนุษย์ของประชาชนในชาติ

4. อุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับความมั่นคงของมนุษย์

ผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ส่งผลให้ประชาชนไทยมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงในการดำรงชีวิตตามแนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศสามารถตอบสนองความมั่นคงของมนุษย์ให้กับประเทศไทยได้ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้าง

โอกาสสำหรับแรงงานในการประกอบอาชีพ การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ รวมถึงการสร้างความมั่นคงแบบดั้งเดิมไปพร้อมกับความมั่นคงของมนุษย์ การส่งเสริมอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศถือเป็นทางออกร่วมกันระหว่าง กองทัพและประชาชนในการที่จะดำรงจุดมุ่งหมาย ในการรักษาไว้ซึ่งอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ ไปพร้อมกับการสร้างความปลอดภัย รวมถึงความ มั่นคงให้กับประชาชนในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้สามารถดำรงชีวิตในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว

4.1 การสร้างโอกาสสำหรับแรงงานในการ ประกอบอาชีพ

อุตสาหกรรม ป้องกันประเทศถือเป็น อุตสาหกรรมเกิดใหม่ของประเทศไทย ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ได้กำหนดไว้เป็น 1 ใน 12 อุตสาหกรรม เป้าหมาย จึงเป็นโอกาสสำหรับการเพิ่มอัตราการ จ้างงานให้มากขึ้น ทั้งนี้ สกพอ. ได้ประมาณการความ ต้องการบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในปี พ.ศ. 2562-2566 สำหรับ 10 กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งยังไม่รวมอุตสาหกรรมป้อมกันประเทศ เป็นจำนวน 475,688 อัตรา [27] ดังนั้น อุตสาหกรรมป้อมกัน ประเทศจึงเป็นอีกหนทางในการเพิ่มอัตราการจ้างงาน จำนวนมากให้กับประเทศ

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมป้อมกันประเทศเป็น อุตสาหกรรมที่มีความน่าสนใจและมีแรงดึงดูดให้ ประชากรวัยแรงงานอยากเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก อุตสาหกรรมป้อมกันประเทศโดยส่วนใหญ่แล้วเป็น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงที่ต้องอาศัยแรงงาน ที่มีทักษะเฉพาะทางสูง สามารถใช้งานและทำงาน

ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ การนี้ ประชากรวัย แรงงานของไทยในปัจจุบันเป็นกลุ่มเจนเอเรชั่นที่มี ความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีอยู่แล้วพอสมควร และมีความสามารถในการปรับตัวได้ง่ายกับสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา จึงมีความเหมาะสม กับการทำงานในอุตสาหกรรมประเภทนี้ อีกทั้งการพัฒนาทรัพยากรแรงงานให้มีขีดความสามารถและ ทักษะเพียงพอในการปฏิบัติงาน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งในปัจจุบัน สกพอ. ได้มี แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกในลักษณะ Demand Driven Education โดยมุ่งเน้นความร่วมมือระหว่าง ภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในการปรับมาตรฐานการศึกษาและจัดหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการทรัพยากรบุคคลของภาค อุตสาหกรรม [27] ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาเป็นแรงงานใน อุตสาหกรรมป้อมกันประเทศจึงมีโอกาที่จะได้รับ การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง ที่จำเป็นในลักษณะเดียวกัน การตัดสินใจที่จะเข้าร่วม อุตสาหกรรมป้อมกันประเทศจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ แรงงานสามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเพื่อนำ ไปใช้ต่อยอดในอนาคตได้อีกด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการ เพิ่มโอกาสการอยู่รอดในสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขัน ด้านการประกอบอาชีพสูงและผู้มีทักษะเฉพาะด้าน ในการประกอบอาชีพ มีความได้เปรียบในการได้รับ การจ้างงาน

4.2 การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและ ระดับประเทศ

อุตสาหกรรมป้อมกันประเทศสามารถช่วย กระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นและระดับประเทศ ในภาพรวมได้ โดยในระดับท้องถิ่นนั้นการมีนิคม

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศสามารถดึงดูดแรงงานเข้าสู่พื้นที่ ทำให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสเงินเข้าสู่ท้องถิ่นจากการใช้จ่ายใช้สอยของแรงงานเหล่านี้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มการแข่งขันของตลาดแรงงานในพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลให้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย การที่เศรษฐกิจในพื้นที่สามารถขยายตัวขึ้นนี้ จึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการดำรงชีวิตของทั้งบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมและประชาชนท้องถิ่น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมในระดับประเทศ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมมูลค่าสูง ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกเทคโนโลยีทั้งที่เป็นยุทธโศปกรณ์ทางทหารและเทคโนโลยีที่เป็นลักษณะ Dual-Use ที่สามารถใช้ได้สำหรับทั้งภาคพลเรือนและภาคความมั่นคง นอกจากนี้ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศยังช่วยลดการนำเข้ายุทธโศปกรณ์และอะไหล่ต่าง ๆ ในขณะที่เพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขันให้กับบริษัทภายในประเทศด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สำหรับเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงช่วยให้ประชาชนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทางอ้อมจากสถานะเศรษฐกิจที่ดีขึ้นด้วย

4.3 การสร้างความมั่นคงแบบดั้งเดิมไปพร้อมกับความมั่นคงของมนุษย์

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเอื้อต่อการดำรงขีดความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งอธิปไตยของชาติ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของทฤษฎีความมั่นคงแบบดั้งเดิม ในขณะที่เกื้อกูลความมั่นคงของมนุษย์ให้ประชาชนในชาติสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข และมั่นใจได้ว่าตนมีความปลอดภัยจากภัยคุกคามทั้งแบบดั้งเดิม (Traditional Threat) และภัยคุกคาม

รูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threat) ที่จะกระทบต่อการอยู่รอดและการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ กองทัพไทย (ซึ่งหมายรวมถึงทั้ง 3 เหล่าทัพ และกองบัญชาการทหารสูงสุด) มีบทบาทหน้าที่สำคัญอยู่ 2 ด้าน อันได้แก่ บทบาททางทหารที่มุ่งเน้นถึงการเตรียมกำลังและใช้กำลังในการปกป้องไว้ซึ่งเอกราชของราชอาณาจักรไทย และบทบาทที่ไม่ใช่ทางทหาร ได้แก่ การสนับสนุนในการช่วยเหลือประชาชน และการสนับสนุนทางการทูตผ่านความร่วมมือทางการทหาร ดังนั้น กองทัพไทยจึงยังคงต้องเตรียมกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ให้มีความเพียงพอและมีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมก็คือ การใช้งบประมาณในการจัดหายุทธโศปกรณ์เพื่อความเข้มแข็งทางทหารในการป้องปรามการรุกรานจากรัฐอื่น และรองรับสถานการณ์สถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ ด้านความมั่นคงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต อาทิ เช่น กองทัพเรือรับมือบเรือหลวงภูมิพลอดุลยเดช ที่ต่อจากประเทศเกาหลีใต้ขึ้นระวางประจำการในวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2562 เพื่อภารกิจในการป้องกันอธิปไตยเหนืออาณาเขตทางทะเลของไทย รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาสาธารณภัย [28] กองทัพบก จัดหารถยานเกราะล้อยาง Stryker Infantry Carrier Vehicle จากประเทศสหรัฐอเมริกา เข้าประจำการในปี พ.ศ. 2562 เพื่อตอบสนองภารกิจด้านความมั่นคงบริเวณชายแดน [29] อย่างไรก็ตาม ด้วยมุมมองด้านความมั่นคงที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ซึ่งประชาชนหันมาให้ความสำคัญกับความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้น การจัดซื้อจัดจ้างยุทธโศปกรณ์จากต่างประเทศเพียงอย่างเดียวในการสร้างความมั่นคงของชาติจึงไม่ตอบโจทย์ประชาชนในความ

ต้องการความมั่นคงในการดำรงชีวิตอีกต่อไป การนี้ การที่กองทัพอากาศได้จัดทำสมุดปกขาวกองทัพ อากาศ พ.ศ. 2563 [30] ออกมาเผยแพร่แนวทาง ในการพัฒนากองทัพอากาศอย่างเป็นรูปธรรมโดย มีการวางแผนการใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่า และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองผ่านอุตสาหกรรม ป้องกันประเทศ ด้วยแนวทางจัดหาพร้อมการพัฒนา (Purchase and Development) ให้ประเทศไทยได้ รับองค์ความรู้และสามารถต่อยอดพัฒนายุทโธปกรณ์ ได้เอง จึงถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของกองทัพ ในการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ให้ประชาชนได้เข้าใจ ถึงภารกิจ การปฏิบัติหน้าที่ของกองทัพในสภาวะ แวดล้อมที่เปลี่ยนไป การดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถ ทางทหาร รวมถึงความสำคัญของการจัดหาและ พัฒนาขีดความสามารถทางทหาร โดยมิได้ลดค่า ความสำคัญของความมั่นคงของมนุษย์ในด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ การที่สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมกับ กองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ ร่วมลงนาม บันทึกข้อตกลง (MOU) การสั่งซื้อ/สั่งจ้าง ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2564 [31] แสดงให้เห็นถึงสัญญาณที่ดีที่ กระทรวงกลาโหมจะมุ่งเน้นส่งเสริมขีดความสามารถ ในการพึ่งพาตนเองทางด้านความมั่นคง รวมถึง เศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของรัฐ ในภาพรวมผ่านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ให้รัฐ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งประชาชนในรัฐ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น ในปัจจุบันที่ประเทศไทย ยังประสบผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงผลกระทบจากความ ขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ประชาชนต้องการ ให้รัฐให้ความสำคัญกับความอยู่รอดของประชาชน เป็นอันดับแรก อุตสาหกรรมป้องกันประเทศจึงเป็น

ทางออกให้กองทัพสามารถดำรงขีดความสามารถ ในการปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์ของ ชาติได้ โดยที่ยังคงได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เนื่องจากประชาชนสามารถรับทราบถึงแนวทางการ บริหารจัดการงบประมาณที่โปร่งใสจากแผนการ ลงทุนและการจัดซื้อจัดจ้างยุทธโธปกรณ์ของกองทัพ กับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมทั้งสามารถรับรู้ ถึงผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมสำหรับประชาชน ในชาติอีกด้วย

5. บทสรุป

ในสภาพแวดล้อมทางความมั่นคงและทาง สังคมที่แปรเปลี่ยนไปอย่างประจักษ์ในปัจจุบัน ภัยคุกคามในมุมมองความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงและ ทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จากภัยคุกคามแบบดั้งเดิม ที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างรัฐ โดยมีความเข้มแข็ง ทางทหารเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้รัฐสามารถอยู่รอดได้ ขยายกรอบแนวความคิดมาเป็นภัยคุกคามในรูปแบบ ใหม่ที่หมายรวมถึงภัยคุกคามในบริบทของเศรษฐกิจ สังคมและการอยู่รอดของมนุษย์ด้วย ทั้งนี้ การที่ ประชาชนต้องเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ โดยตรง ทั้งที่เป็นในรูปแบบของผลกระทบด้าน เศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์ความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในโลก และในรูปแบบของโรคระบาด ดังเช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ยังคงมีการแพร่ ระบาดอยู่ ซึ่งมีผลกระทบอย่างยิ่งกับความอยู่รอด และการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนไทยให้ความสนใจกับความมั่นคง ของมนุษย์มากยิ่งขึ้น รวมถึงให้ลำดับความสำคัญ กับความมั่นคงของมนุษย์มาก่อนความมั่นคงแบบ ดั้งเดิม ดังเห็นได้จากการที่ประชาชนไทยได้แสดง ความไม่เห็นด้วยกับการขออนุมัติจัดสรรงบประมาณ

กระทรวงกลาโหมในการจัดหายุทธโศปกรณ์มูลค่าสูง ในช่วงที่โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังคงแพร่ระบาดและประชาชนยังคงประสบปัญหาความยากลำบากในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมป้องกันประเทศสามารถช่วยในการตอบสนองความต้องการประชาชนไทยในการอยู่รอดได้ เนื่องมาจากการที่การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นการเพิ่มอัตราการจ้างงานและพัฒนาทักษะแรงงานให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในการประกอบอาชีพ รวมถึงเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการประสบผลกระทบบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และวิกฤตการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ดังนั้น การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การให้ความสำคัญกับการจัดหายุทธโศปกรณ์จากต่างประเทศเป็นหลักมาเป็นการจัดหาพร้อมการพัฒนา (Purchase and Development) การรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านนโยบายการชดเชยทางยุทธพาณิชย์ (Offset Policy) และส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองและสามารถผลิตยุทธโศปกรณ์ตามมาตรฐานที่กองทัพต้องการได้ จึงถือเป็นทางออกสำหรับกองทัพไทยในการดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถในการปฏิบัติการปกป้องเอกราชและรักษาผลประโยชน์แห่งราชอาณาจักรไทยโดยได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

การนี้ ภาครัฐควรดำเนินการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

(1) รัฐควรกำหนดนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดสัดส่วน

การจัดหาเทคโนโลยีป้องกันประเทศให้เป็นการจัดหายุทธโศปกรณ์ ชิ้นส่วนและอะไหล่อุปกรณ์จากภายในประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างมีนัยสำคัญ

(2) รัฐควรกำหนดนโยบายการชดเชยทางยุทธพาณิชย์ (Offset Policy) อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้อุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยมีขีดความสามารถด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับบริษัทเทคโนโลยีป้องกันประเทศของต่างชาติในอนาคต

(3) กระทรวงกลาโหมควรมีการกำหนดลำดับความสำคัญของเทคโนโลยีป้องกันประเทศที่มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการ ให้มีความชัดเจนและโปร่งใส รวมถึงเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อสอบถามความจำเป็นในการใช้งบประมาณของประเทศ และเป็นการลดความคิดเห็นที่ขัดแย้งจากความไม่มั่นคงของมนุษย์ที่ประชาชนอาจต้องเผชิญ

(4) หน่วยงานที่มีพันธกิจในการสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ดังเช่น สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (สทป.) ควรพิจารณากำหนดแนวทางร่วมกับ สกพอ. ในการพัฒนาขีดความสามารถของแรงงานให้มีทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นต้องใช้ในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยดึงขีดความสามารถการพัฒนาแรงงานจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษามหาบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินการ เพื่อให้ประชากรวัยแรงงานมีทักษะที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน มีโอกาสในการหางาน และมีโอกาสในการเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นการสนองตอบด้านความมั่นคงของมนุษย์มากยิ่งขึ้น

การดำเนินการเชิงนโยบายของภาครัฐทั้ง 4 ประการข้างต้นจะเป็นการช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และในขณะเดียวกัน

ยังเป็นการสนับสนุนความมั่นคงของมนุษย์ ให้ประชากรชาวไทยมีขีดความสามารถในการดำรงชีวิตและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงถือเป็นทางออกให้กองทัพไทยสามารถพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบให้มีความทันสมัยในการดำรงรักษาอธิปไตยและส่งเสริมพลังอำนาจแห่งชาติ โดยมีประชาชนให้การสนับสนุนในการดำเนินการ เพื่อให้ประเทศไทยมุ่งสู่เป้าประสงค์ความเป็นรัฐที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยที่ประชาชนชาวไทยมีความสุขและความมั่นคงในการดำเนินชีวิตไปพร้อม ๆ กัน

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] Y. Chalamwong. “Effects of COVID-19 from Wave 2 to Wave 3 on the Thai Labor Market.” TDRI.or.th. <https://tdri.or.th/2021/04/covid-19-2-3-affected-thai-labor-market> (accessed Feb. 1, 2022). (in Thai)
- [2] Ministry of Finance. “Thai Economic Prediction for 2565 B.E.” in *Ministry of Finance Newsletter*, April 2022 . (in Thai)
- [3] Department of Disease Control. “Corona Virus Disease (COVID-19).” DDC.MOPH.go.th. <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/?dashboard=main> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)
- [4] Office of the National Economic and Social Development Council. “Social Situation and Outlook 2565.” NESDC.go.th https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=12687&filename=social_outlook (accessed Jul. 1, 2022). (in Thai)
- [5] Brand Inside. “Costumers and SMEs Take Hit by the Russia-Ukraine Conflict.” BRANDINSIDE.asia. <https://brandinside.asia/russia-ukraine-to-thai-sme-and-consumer> (accessed Jul. 1, 2022). (in Thai)
- [6] Defence Spokesperson. “DoD Budget.” WEB.FACEBOOK.com. <https://web.facebook.com/304086039798233/photos/a.337829996423837/1609725525900938> (accessed Jul. 1, 2022). (in Thai)
- [7] Janes. “Ukraine Conflict: How Russia’s Invasion Impacts Ukraine’s Defence Industrial Base.” CUSTOMER.JANES.com. https://customer.janes.com/Janes/Display/BSP_13955-JDIN (accessed Jul. 3, 2022).
- [8] M. Kaldor, *Human Security*. Oxford, UK: Polity Press, 2007, p. 183.
- [9] United Nations Development Program, “New Dimensions of Human Security,” in *Human Development Report 1994*, New York, USA: Oxford Univ. Press, 1994, p. 24.
- [10] Ministry of Social Development and Human Security. “Thai National Strategy on Social Work and Social Welfare 2002-2006.” M-SOCIETY.go.th. https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=2213 (accessed Jun. 25, 2022). (in Thai)
- [11] N. Puapongsakorn. “Human Security: Key Performance Indication Establishment Guidelines for Thailand.” TDRI.or.th.

- https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2013/07/YE2003_2_01.pdf (accessed Jun. 24, 2022). (in Thai)
- [12] National Statistical Office. “Demography Population and Housing Branch.” STATBBI. NSO.go.th. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)
- [13] R8Way. “2020 Annual Report.” Ministry of Public Health Region 8, Udon Thani, Thailand, pp. 17. (in Thai)
- [14] J. Rojananant. “Public Sector Personnel is Ready for Aged Society: Why? What? How?.” OCSC.go.th. <https://ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/naangsaaw-cchinaangkhuur-orcchnnant.pdf> (accessed Jul. 23, 2021). (in Thai)
- [15] Far East Fame Line DDB. “Generational Face-Off During Pandemics.” *The Wall Issue 2020*, pp. 11-15. FAREASTFAMELINEDDB.com. https://www.fareastfamineddb.com/assets/uploads/insights/pdf_en/20201202072644_993C8374-6F5F-4399-8E76-94A77B90B916.pdf (accessed Jul. 23, 2021). (in Thai)
- [16] D. Dechawattanapaisan, K. Numpaya, J. Nualluk, and C. Pluemboon, “A Study of Viewpoints and Expectations of Generational Characteristics between Generation X and Generation Y.,” *Chulalongkorn Bus. Rev.*, vol. 36, no. 3, pp. 1 - 17, Jul.-Sep. 2014. (in Thai)
- [17] Far East Fame Line DDB. “Generational Face-Off During Pandemics.” *The Wall Issue 2020*, pp. 6. FAREASTFAMELINEDDB.com. https://www.fareastfamineddb.com/assets/uploads/insights/pdf_en/20201202072644_993C8374-6F5F-4399-8E76-94A77B90B916.pdf (accessed Jul. 23, 2021). (in Thai)
- [18] Far East Fame Line DDB. “Generational Face-Off During Pandemics.” *The Wall Issue 2020*, pp. 11. FAREASTFAMELINEDDB.com. https://www.fareastfamineddb.com/assets/uploads/insights/pdf_en/20201202072644_993C8374-6F5F-4399-8E76-94A77B90B916.pdf (accessed Jul. 23, 2021). (in Thai)
- [19] C. Seemiller and M. Grace. *Generation Z: A Century in the Making*, 1st ed., London, UK: Routledge. 2018, p. 253.
- [20] Far East Fame Line DDB. “Generational Face-Off During Pandemics.” *The Wall Issue 2020*, pp. 4. FAREASTFAMELINEDDB.com. https://www.fareastfamineddb.com/assets/uploads/insights/pdf_en/20201202072644_993C8374-6F5F-4399-8E76-94A77B90B916.pdf (accessed Jul. 23, 2021). (in Thai)
- [21] PTT. “Oil Price.” PTTOR.com. https://www.pttor.com/th/oil_price (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)

- [22] The Standard. "Transport and People Group Called on Diesel Freezing Price." THESTANDARD.co. <https://thestandard.co/transport-and-people-group-called-on-diesel-freezing-price> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)
- [23] Thai Post. "High Cost of Living Affects Sentiment Index." THAIPOST.net. <https://www.thaipost.net/columnist-people/156167> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)
- [24] The Government Public Relations Department. "Centre for the Administration of the Situation due to the Outbreak of the Communicable Disease Coronavirus 2019 Apologies for Insufficient Vaccines." PRD.go.th. <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/24252> (accessed Jul. 2, 2022). (in Thai)
- [25] TDRI. "Government Should Avoid Market Intervention and Should Spend Wisely." TDRI.or.th. <https://tdri.or.th/2022/03/tdri-publicseminar-inflation> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)
- [26] Manager Online. "Thai Navy Delays Submarine Acquisition Program." MGRONLINE.com. <https://mgronline.com/politics/detail/9640000070570> (accessed Jul. 22, 2021). (in Thai)
- [27] Eastern Economic Corridor Office. "Human Resource Development under EEC Model." EECO.or.th. <https://www.eeco.or.th/th/eec-model> (accessed Jul. 27, 2021). (in Thai)
- [28] Thairath Online. "HTMS Bhumibol Adulyadej Powerful Thai Navy Ship." THAIRATH.co.th. <https://www.thairath.co.th/news/auto/review/1464941> (accessed Jul. 27, 2021). (in Thai)
- [29] T. Wongpunya. "Thai Army Held a Ceremony in the Receive of 3-Billion-Baht Strykers from the US." THESTANDARD.co. <https://thestandard.co/stryker-rta-icv-stryker-royal-thai-army-infantry-carrier-vehicle> (accessed Jun. 27, 2022). (in Thai)
- [30] Royal Thai Air Force. "RTAF White Paper 2020." RTAF.mi.th. <https://www.rtaf.mi.th/th/Documents/Publication/63%20OIT/20022020%20RTAF%20White%20Paper%20THA.pdf> (accessed Jul. 27, 2021). (in Thai)
- [31] Thai PBS News. "DoD Paves Way for the Development of Defence Industry's Products." NEWS.THAIPBS.or.th. <https://news.thaipbs.or.th/content/302274> (accessed Jul. 5, 2022). (in Thai)